

De leerplicht

Alle kinderen die in Nederland wonen moeten naar school. Soms kunnen ze echter niet, bijvoorbeeld door ziekte, huwelijk van familieleden of een verhuizing. Het komt ook voor dat kinderen niet naar school gaan vanwege problemen thuis, in de klas met medeleerlingen of met een leraar. Soms spijbelen ze zonder dat de ouders dit weten.

Een gevolg van regelmatig ongeoorloofd schoolverzuim is dat sommige jongeren de school niet afmaken. Ze hebben geen diploma, maken minder kans op werk, hebben minder vooruitzichten in de maatschappij. Het is daarom in ieders belang ongeoorloofd schoolverzuim zoveel mogelijk te voorkomen.

In de leerplichtwet staan regels die geoorloofd verlof regelen en ongewenst schoolverzuim zoveel mogelijk voorkomen. De uitvoering van de leerplicht is in handen van de leerplichtambtenaar die in dienst is van de gemeente.

TIEN VRAGEN OVER DE LEERP LICHT

1

Wanneer moet mijn kind naar school?

Uw kind mag naar school als het 4 jaar is. Hij/zij moet naar school als het 5 jaar is geworden, om precies te zijn: op de eerste schooldag van de maand na de vijfde verjaardag.

Voorbeeld: een meisje wordt 4 jaar op 17 maart. Zij mag op 17 maart – haar verjaardag – naar de basisschool. Op 1 april van het daarop volgende jaar moet zij naar school.

2

Moet ik mijn kind aanmelden?

Zo ja, waar? En afmelden?

De ouders of verzorgers van een kind zijn verplicht hun kind(eren) in te schrijven bij een door de wet erkende school of onderwijsinstelling. Als uw kind naar een andere school gaat (of moet), moet u hem of haar uitschrijven bij de oude school. Hierbij moet u aangeven naar welke nieuwe school of onderwijsinstelling hij/zij gaat. Op die manier blijft bekend waar de leerling heengaat, zodat hij/zij niet uit beeld raakt. Op de nieuwe school moet u uw kind weer aanmelden. De leerplichtambtenaar controleert de aan- en afmeldingen.

3

Hoe lang duurt de leerplicht

De leerplicht duurt twaalf volledige schooljaren. Een schooljaar begint op 1 augustus en eindigt op 31 juli.

Een kind is volledig leerplichtig:

- tot het einde van het schooljaar waarin het zestien jaar is geworden;
- of tot aan het einde van het schooljaar waarin het kind tenminste twaalf volledige schooljaren één of meer scholen heeft bezocht.

Na de volledige leerplicht van twaalf jaar, volgt een kwalificatieplicht. Dit betekent dat een jongere (tot uiterlijk zijn of haar 18de verjaardag) een volledig onderwijsprogramma moet volgen. Dat onderwijsprogramma is gericht op het behalen van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is een diploma van een MBO niveau 2 opleiding, Havo of VWO. Een diploma van het VMBO is geen startkwalificatie.

Het onderwijsprogramma betekent niet, dat jongeren vijf dagen per week in de schoolbanken moeten zitten. Het is ook mogelijk om met een combinatie van leren en werken aan de kwalificatieplicht te voldoen, zoals de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) in het MBO.

4

Ik wil buiten de schoolvakanties op vakantie.

Mag mijn kind mee?

In principe mag dit niet. Een leerplichtige leerling kan alleen buiten de reguliere schoolvakanties op vakantie als de aard van het beroep van de ouders daartoe speciaal aanleiding geeft. U kunt dit aantonen met een verklaring van de werkgever waarin dit staat. In die situatie kan de directeur van de school tot een maximum van tien schooldagen toestemming geven. Hierbij gelden twee beperkingen:

- de leerling krijgt geen verlof in de eerste twee weken van het nieuwe schooljaar omdat hij/zij niet met een achterstand aan een nieuw schooljaar moet beginnen;
- de leerling kan maar één keer per schooljaar maximaal 10 dagen vakantieverlof krijgen.

5

Krijgt mijn kind vrij voor een huwelijk?

Soms kan afwezigheid noodzakelijk zijn in verband met verplichtingen die niet buiten de uren mogelijk zijn. Voorbeelden zijn: een verhuizing, het huwelijk van familieleden of overlijden en/of begraven van naasten. In dit soort gevallen en in andere zeer bijzondere omstandigheden kan uw kind vrij krijgen. De directeur van de school beslist hierover. Over een afwezigheid van meer dan tien schooldagen per jaar beslist de leerplichtambtenaar van de gemeente waar u woont, na overleg met de directeur van de school.

Een leerling kan vrij krijgen van school als hij/zij een aan de godsdienst of levensovertuiging verbonden plicht moet doen. De ouders moeten dit uiterlijk twee dagen voor de verandering aan de directeur van de school melden.

6

Mijn kind is ziek. Bij wie moet ik dat melden?

De ouders of verzorgers van een kind moeten ervoor zorgen dat hij/zij naar school gaat en de lessen volgt. Als uw kind ziek is of om een andere reden niet naar school kan, dan moet u de directeur van de school waarschuwen. Een telefoontje, liefst vóór schooltijd of in de pauze, is hiervoor voldoende. Het voorkomt onnodige problemen.

7

Mijn kind spijbelt. Wat gebeurt er nu?

De directeur van een school is verplicht de afwezigheid van alle leerlingen nauwkeurig bij te houden. Als de directeur constateert dat een leerling vaak ongeoorloofd afwezig is, dan moet hij/zij de leerplichtambtenaar hiervan op de hoogte stellen. Als er sprake is van ongeoorloofd schoolverzuim van drie of meer dagen of twaalf afzonderlijke uren gedurende vier weken dan

moet de schooldirecteur dit bij de leerplichtambtenaar melden. Bij minder uren mag/kan de directeur dit melden.

De leerplichtambtenaar gaat dan op zoek naar de oorzaken en redenen van het ongewenste schoolverzuim. Daarvoor neemt hij/zij meestal eerst contact op met de leerling voor een gesprek. Soms krijgen vervolgens ook de ouders een uitnodiging voor een gesprek. Afhankelijk van de uitkomsten van de gesprekken onderneemt de leerplichtambtenaar verdere actie.

8

Wat doet de leerplichtambtenaar allemaal?

Het werk van de leerplichtambtenaar is zeer divers. Hij/zij geeft informatie, advies en hulp aan de scholen, maar ook aan leerlingen en ouders/verzorgers. Hij/zij zorgt ervoor dat iedereen zich aan de leerplichtwet houdt. Verder probeert de ambtenaar te voorkomen dat leerplichtige jongeren van school spijbelen of de school zonder diploma verlaten. Daarvoor probeert hij/zij jongeren te motiveren, de ouders te informeren of hulp van derden in te schakelen. Ook bemiddelt de leerplichtambtenaar bij conflicten.

Niet alleen de leerplichtambtenaar is belangrijk voor de uitvoering van de leerplichtwet. Ook de ouders/verzorgers van leerplichtige leerlingen en de schoolleiding hebben een belangrijke verantwoordelijkheid. Sinds kort zijn ook de leerplichtige jongeren vanaf twaalf jaar (mede-)verantwoordelijk voor het schoolbezoek. De leerplichtambtenaar kan de jongere hierop aanspreken.

9

Wat doet de leerplichtambtenaar bij problemen?

Soms spijbelen kinderen enkel en alleen omdat ze geen zin in school hebben. Veelvuldig of langdurig ongeoorloofd schoolverzuim heeft meestal echter diepere oorzaken. Een leerling kan lichamelijk of geestelijk in problemen zijn gekomen, soms door moeilijkheden waar hij/zij niet uitkomt. Dat kunnen problemen thuis zijn of moeilijkheden met of op de school.

De leerplichtambtenaar kan een rol spelen door hulp te geven:

- bij problemen tussen de school en de leerling of de ouders;
- als de leerling van school wordt gestuurd;
- als de leerling van school wil of moet veranderen;
- als vervangende leerplicht of vrijstelling van de leerplicht noodzakelijk is.

Bij ongeoorloofd schoolverzuim probeert de leerplichtambtenaar allereerst met alle betrokkenen te praten om achter de reden(en) hiervan te komen. De leerplichtambtenaar probeert op deze manier goede samenwerking tussen de leerling, zijn of haar ouders en de school te bereiken. Soms komt er op deze manier geen oplossing uit en schakelt de ambtenaar ook andere hulpverleners in. In ieder geval staat bij het zoeken naar oplossingen het belang van de leerling altijd voorop.

In zeer bijzondere gevallen kan de leerplichtambtenaar vervangende leerplicht of vrijstelling van leerplicht mogelijk maken. Voorwaarde hiervoor is dat een gezamenlijk plan van aanpak op tafel ligt, waarin de begeleiding van de betreffende jongere is geregeld. In die gevallen spelen de ouders of verzorgers, de school, de leerplichtambtenaar en de jongere zelf een belangrijke rol.

Wat als mijn kind blijft weigeren naar school te gaan?

Is alles geprobeerd om de problemen op te lossen, maar weigert uw kind toch nog om naar school te gaan? Dan kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal (laten) opmaken. In dat proces-verbaal wordt een leerplichtige leerling vanaf twaalf jaar strafbaar gesteld voor het schoolverzuim. Het schoolverzuim is dan een zaak van de officier van justitie. De leerplichtambtenaar schakelt justitie uiteraard ook in wanneer u als ouder of verzorger het kind belet of verbiedt naar school te gaan.